

JÄRVA TEATAJA

NELJAPÄEVAL, 7. OKTOOBRI 1943. A.

3. AASTAK. NR. 115. ÜSIKN. 5 PN.

Tolmetus ja taltus: Paide, Turg 10, telef. 30. Ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval. Tellimishind Rmk 0.60 kuus. Peatoimetaja: Johannes Kaup. Väljaandja: Kirjastus Eesti Ajaleht. Paide Trükkkoja trükk

Ettenägelik strateegia

Sõjalised sündmused idarindel jätavad tõeasid endale kogu maailma tähelepanu. Välismaiste ajalehtede sõjalised kaastöölised annavad aeg-ajalt ülevaateid lahingute käigust ja püüavad kokkuvõtteid ning järeldusi teha. Nagu nähtub mitmete maade sõjajärgse seisukoha-võttudest, peetakse Saksa praegust sõjalist olukorda stabiilseks ja lehtakse, et bolshevik-plutokraatide sõjalise liidu suveofensiivi peamised eesmärgid jäid siiski saavutamata.

Shveitsi ajalehe „Gazette de Lausanne“ tuntud sõjaline kaastöölise kolonel Lecomte märgib, et võitluste pearaskus 1943. aastal oli kahtlematult jällegi bolshevikil. Neile langes ülesanne vabustada saksa sõjaväe vastupanujõudu. Enamlaste suveofensiivi eesmärgiks oli suuremate saksa väelüksuste ümberpiiramine ja hävitamine, lõppsihiga nõrgestada otsustavalt saksa relvastatud jõudu. Nagu näitavad idarindel kolm kuud kestnud võitluste tulemused, enamlastel ei õnnestunud seda ülesannet täita.

Saksa vägede liikuv kaitsesüsteem enamlaste frontaalsete massirünnakute vastu andis häid tulemusi. Saksa väejuhatuse kasutas suure osavusega oma strateegias ruumi komponendi. Saksa vastupanujõud on murdumatu ja ta väed võivad alustada omapoolseid ofensiivlööke, niipea kui saabub sobiv aeg. Saksa vägede tagala toetub momentaalselt maa-alale, mis on läbi lõigatud küllaldase teede võrguga, mis kergendab tunduvalt vägede varustamist. Nõukogude vägedel tuleb teostada maastikul, kus kõik teed on purustatud, kus tagala ja juurdeveo organiseerimine saavub stigisporiga muutub iga päevaga raskemaks.

Teiseks tähtsaks teguriks mõlemale sõdivale poolele osutub vägede paigutuse küsimus kareda idatähe saabudes. Saksa vägede käsutuses on kahe aasta kestel tehtud üleshitused, kuna enamlastel peavad paiknema täiesti purustatud aladele.

Mõttetu on ka anglo-ameeriklaste agitatsiooni, et rinde lühendamiseks idas lähedased enamlaste kätte väärtuslikud majanduslikud abiallikad. Kuna saksa väed uutele tõrjejoontele tõmbudes hävitavad kõik sõjaliselt tähtsad seadmed, on loovutatud aladel praktiliselt tööstuslik produktioon pikemaks ajaks välja lülitatud.

Kuigi tundub paradoksina, peab mainima, et nende alade tagasivõitmine ei kergenda nõukogude varustusolukorda, vaid koormab seda veelgi enam. Nende alade plaanikindlast üleshitusest ilma anglo-ameeriklaste majandusliku abita ei saa juttugi olla. Samal ajal aga selline abi läänriikide poolt ei tule praegu mitmesugustel põhjustel küsimusse. Nii ei ole võimalik rääkida Nõukogude tõelisest strateegia edust.

Et need rünnakud enamlastele kerged ei ole, nähtub paremini sellest, et Moskva hakkas viimasel ajal jällegi nõudma teist rinnet. Kuid Londonil ei näi selle jaoks kõrvu olevat.

Kõik anglo-ameeriklaste sõjalised autorid vihjavad neile suurtele raskustele, millega on seotud kombineeritud maandumisoperatsioonid. Väiksempi viga operatsioonis või järelevoos võib maandunud väed viia surmavasse ohtu.

Salerno juures 3. kuni 7. lahingupäevani pidid ameeriklased „kogu aeg arvestama halvimat“. Ainult viimasel minutil suudeti vältida sõjalist katastroofi, kuid see nõudis tohutuid vereohvreid.

Kõik välismaised autorid on ühel arvamusel selles, et sissetungimine otsustavateks operatsioonideks Lääne-Euroopasse on äärmiselt suure riisikoga seotud. Sest kui juba väike Salerno üritus lükkas sõjakella osuteid pikemaks ajaks tagasi, mis juhtub siis, kui suurrünnak Lääne-Euroopasse ebaõnnestub? Selle tagajärjed oleksid sõda otsustavad.

Sellele lisab USA kindral Strong, et kõik anglo-ameeriklaste väited saksa lennukite nõrgenemisest ei vasta tõele. Saksa õhuväe on tänapäev tugevam kui kunagi varem. Propagandasõda saksa sõjaväe ja rahva vastu, millele anglo-ameeriklased ja enamlasted 5. sõja-aasta algul nii suuri lootusi panid, ei annud tagajärgi. Igatahes ei ole see lõppvõit Saksaamaa üle mingil määral lähemale toonud.

Mis puutub Saksa relvastustööstusse, mainib ühendriikide kindral, siis töötasid selles sõja algul 12 miljonit inimest,

Pommi- ja torpeedotabamusi 16 vaenlase laevale

Dnjeperi keskjooksul suruti nõuk. sillapead veelgi koomale. Lõuna-Itaalias tõrjuti vaenlase rünnakud

Führeri peakorterist, 6. okt. Sõjajõudude ülemjuhatus teatab:

Tamari poolsaare põhjaosas toimus ainult kohaliku võitlustegevust. Üks Kubani suudmest lääne pool maabunud väeosa hävitati ägedate võitlustes.

Dnjeperi keskjooksul nurjusid vaenlase rünnakud. Endapoolsete vasturünnakutega suruti nõukogude sillapead veelgi koomale.

Mõlemal pool Pripeti suuet kehtavad tugevad võitlused. Lõuna pool Gomelit ja lääne pool Smolenskit jäid vaenlase korduvad läbimurruksed tagajärjetuks.

Lõuna-Itaalia rinde mitmetes lõikudes tungis vaenlane kompani- ja pataljoniüksuste jõududega kallale meie järelevalgele ja tõrjuti kõikjal kaotustega. Võitlused Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Tugevad õhujõudude üksused ründasid

sed Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Tugevad õhujõudude üksused ründasid

sed Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Tugevad õhujõudude üksused ründasid

sed Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Tugevad õhujõudude üksused ründasid

sed Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Tugevad õhujõudude üksused ründasid

sed Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Tugevad õhujõudude üksused ründasid

sed Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Führeri peakorterist, 6. okt. Sõjajõudude ülemjuhatus teatab:

Tamari poolsaare põhjaosas toimus ainult kohaliku võitlustegevust. Üks Kubani suudmest lääne pool maabunud väeosa hävitati ägedate võitlustes.

Dnjeperi keskjooksul nurjusid vaenlase rünnakud. Endapoolsete vasturünnakutega suruti nõukogude sillapead veelgi koomale.

Mõlemal pool Pripeti suuet kehtavad tugevad võitlused. Lõuna pool Gomelit ja lääne pool Smolenskit jäid vaenlase korduvad läbimurruksed tagajärjetuks.

Lõuna-Itaalia rinde mitmetes lõikudes tungis vaenlane kompani- ja pataljoniüksuste jõududega kallale meie järelevalgele ja tõrjuti kõikjal kaotustega. Võitlused Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Tugevad õhujõudude üksused ründasid

sed Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Tugevad õhujõudude üksused ründasid

sed Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Tugevad õhujõudude üksused ründasid

sed Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Tugevad õhujõudude üksused ründasid

sed Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Tugevad õhujõudude üksused ründasid

sed Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Tugevad õhujõudude üksused ründasid

sed Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Führeri peakorterist, 6. okt. Sõjajõudude ülemjuhatus teatab:

Tamari poolsaare põhjaosas toimus ainult kohaliku võitlustegevust. Üks Kubani suudmest lääne pool maabunud väeosa hävitati ägedate võitlustes.

Dnjeperi keskjooksul nurjusid vaenlase rünnakud. Endapoolsete vasturünnakutega suruti nõukogude sillapead veelgi koomale.

Mõlemal pool Pripeti suuet kehtavad tugevad võitlused. Lõuna pool Gomelit ja lääne pool Smolenskit jäid vaenlase korduvad läbimurruksed tagajärjetuks.

Lõuna-Itaalia rinde mitmetes lõikudes tungis vaenlane kompani- ja pataljoniüksuste jõududega kallale meie järelevalgele ja tõrjuti kõikjal kaotustega. Võitlused Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Tugevad õhujõudude üksused ründasid

sed Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Tugevad õhujõudude üksused ründasid

sed Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Tugevad õhujõudude üksused ründasid

sed Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Tugevad õhujõudude üksused ründasid

sed Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Tugevad õhujõudude üksused ründasid

sed Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Tugevad õhujõudude üksused ründasid

sed Termoli juures maabunud vaenlase võitlusüksustega on veel käimas.

Kiired saksa võitluskonnad ründasid edukalt soomusvägede ja veomasinate kolme ja uputasid kolm suurt maabumisaati kokku 5000 brt.

Istria puhastamisel võeti arvukalt vange ja saadi ulatuslikku saaki. Seejuures kaotasid bandiidid kõrgel veriseid kaotusi.

Varem teatatud rünnakul ühe vaenlase konvoi vastu Põhja-Aafrika ranniku ees saavutasid täiendavate teadete kohaselt meie õhujõudude üksused pommi- ja torpeedotabamusi 16 laevale kokku 130.000 brt. Ühele osale laevadest võib vaadata kui hävitatuile.

Reichsorganisationsleiter dr. Ley tervitab Berliinis toimunud välismaastöölise päeva puhul, millest võttis osa 20 rahvusest töötajast, üht kroaadi öde. All: hollandi töölised ootavad dr. Leyd. (Wb.)

Sotsiaalne hoolekanne Itaalias nüüdsest peale partei hooleks

Roomast, 3. 10. (DNB). Nagu vabariiklik-fašistliku partei peasekretär Alessandro Pavolini teatab, võtab fašistlik partei enda hooleks „Enti di Assistenza“ juhtimise. Sellega koondatakse puudustkannatava rahvastiku abistamine kui ka kogu sotsiaalne hoolekanne partei kätte.

Roomast, 3. 10. (DNB). Nagu vabariiklik-fašistliku partei peasekretär Alessandro Pavolini teatab, võtab fašistlik partei enda hooleks „Enti di Assistenza“ juhtimise. Sellega koondatakse puudustkannatava rahvastiku abistamine kui ka kogu sotsiaalne hoolekanne partei kätte.

Roomast, 3. 10. (DNB). Nagu vabariiklik-fašistliku partei peasekretär Alessandro Pavolini teatab, võtab fašistlik partei enda hooleks „Enti di Assistenza“ juhtimise. Sellega koondatakse puudustkannatava rahvastiku abistamine kui ka kogu sotsiaalne hoolekanne partei kätte.

Roomast, 3. 10. (DNB). Nagu vabariiklik-fašistliku partei peasekretär Alessandro Pavolini teatab, võtab fašistlik partei enda hooleks „Enti di Assistenza“ juhtimise. Sellega koondatakse puudustkannatava rahvastiku abistamine kui ka kogu sotsiaalne hoolekanne partei kätte.

Roomast, 3. 10. (DNB). Nagu vabariiklik-fašistliku partei peasekretär Alessandro Pavolini teatab, võtab fašistlik partei enda hooleks „Enti di Assistenza“ juhtimise. Sellega koondatakse puudustkannatava rahvastiku abistamine kui ka kogu sotsiaalne hoolekanne partei kätte.

Roomast, 3. 10. (DNB). Nagu vabariiklik-fašistliku partei peasekretär Alessandro Pavolini teatab, võtab fašistlik partei enda hooleks „Enti di Assistenza“ juhtimise. Sellega koondatakse puudustkannatava rahvastiku abistamine kui ka kogu sotsiaalne hoolekanne partei kätte.

Bulgaarias

Regendid jätkavad koostööd uue Euroopaga

JÄRVA TEATAJA Nr. 115.
Neljapäeval, 7. oktoobril 1943. a. Lhk 2.

Vabadusvõitluse esimene lahing

Aegviidu omakaitse salga ja Ambla meeste võitlus punastega Ambla alevis 25. veebruaril 1918. a. Lahingus sai surma 3 Aegviidu meest ja üks tundmatu noormees. Üks mees sai raskelt, üks kergelt haavata

Seni unustusse jäänud episood Vabadussõja eelpäevilt

Seni on jäänud valgustamata meie vabadusvõitluse esimene ja omapärane lahing enamlastega — kokkupõrge Aegviidu omakaitse rühma ja vene väesalga vahel Ambla aleviku juures 25. veebruaril 1918. a. Võitluses löid kaasa ka Ambla elanikud. Lahingut juhtis toetavalt Aegviidu postkontori ülem Eduard Piibelaan (Piibemann) ja löögirühmaks oli Piibelaane poolt moodustatud omakaitse salk. Kuna hiljem Piibelaan kohalt lahkus, lagunes ka Aegviidu omakaitse salk sest enamik mehi läks võitlema vabadussõtta, ununesid Ambla sündmused ajajookul. Ei ole hiljem tuletatud meelde ka lahingu kolme õvrit, need olid August Matsberg, Hans Rekka ja Gustav Tiisman — kõik kolm maetud Ambla surnuaiale. Peale nende sai surma keegi tundmatu noormees. Raskelt vasaakust khaat haavata sai Eduard Luur ja kergemalt — Robert Randmann.

Eduard Piibelaan ise jutustab sündmusest:

Olin 1918. aastal lähedases ühenduses Konstantin Pätsi ja Aleksander Weileriga. Teenisin Aegviidus postkontori juhatajana.

Veebruarikuul algul tegi K. Päts minule Weileri korteris S. Aehna tänaval ülesandeks organiseerida Aegviidus „Omakaitse“ rühm ja muretseda sellele sõjariistad. A. Weiler oli käinud Aegviidus koosolekuid pidamas ja loonud juba rahva hulgas soodsa meeleolu. Minul oli ka rahva hulgas tublisti poolehoidu ja Tallinnast saadud ülesannetele vastavalt organiseerisingi üsaldatavamate meestest 10-mehelise omakaitse salga. Siis teatasin Weilerile, et salgal puuduvad relvad. Weiler andis mulle oma jahiõlgi ja koos temaga ostsime linnast „nagani“.

Samal päeval sain K. Pätsiga kokku ja kuna mul seisis ees sünnipäev, andis K. Päts minule kolm pudelit veini. Õhtul jaama minnes nägin ühes kaubavagunis istuvat kaks vene sõdurit — vagunis aga paistis virnas püsse ja muud sõjavaru.

Kui üks sõdur ära läks, pakkusin teisele suitsu ja tegin juttu. Mees kirus oma elu ja olemist. Hakkasin ettevaatlikult pärima, kas ta ei tahaks müüa mulle tühte püsse — jahikäimiseks. Pakkusin K. Pätsu käest saadud veini-pudeleid ja 40 rubla raha. Vein pani soldati silmad särama. Saingi neli püssi ja viisin need kõrvale. Tulin siis tagasi ja võtsin veel 2 püssi. Viimast maksin aga pimeduses eksikombel kereksirahadega 80 rubla tüki. Õõsel toimetasin püssid koos tuttavate postiametnikkudega postvagunis Aegviitu ja teatasin ka Tallinna, et meie salk on relvadega varustatud.

Kupides, et minu tuttavd postvaguni ametnikud on ägedad enamlaste vastased, teagi K. Päts minule ülesandeks — rääkida nendega läbi, kas nad poleks nõus toimetama Eesti iseseisvuse tegelasi postvagunis Tallinnast Tartu. Juhul, kui enamlasted peaksid Tapa kaudis võimul olema — oleksid mehed tulnud postvagunis Aegviitu ja sõitnud siit hobustel mööda maad edasi Tartu. Vaguniametnikud olid nõus. Kuulasime valmis võimalikud peatuspaigad või peidukohad kaugele metsataludes. Nüüd pidin sõitma iga päev Tallinna, et olla valmis K. Pätsi ja teiste edasi toimetamiseks. Kui ma aga 23. veebruaril kõlistasin K. Pätsi ukse taga, ütles teenija:

„Päts on ära, maja valve all. Pögene.“

Kihutasin voorimehega jaama tagasi ja pugusin tühja kaubavagunisse varjule. Siin ootasin, kuni saabus postvagun tuttavate ametnikkudega. Õõsel sõitsin tagasi Aegviitu.

Mõni päev varem käis minu juures Ambla punaste juht Maalberg ja nõudis, et astuksin nende parteisse. Tema oli ka teada omakaitse salga asutamine. Mees lahkus „naganiga“ ähvardades.

25. veebruaril sain raudteelegraafi kaudu Tallinna komandandilt Th. Käärikult telegrammi, et Eesti vabariik on välja kuulutatud. Ühtlasi anti minule käsk oma salgaga tegevusse astuda. Tegin kohe omakaitse salga liikmetele varem saadud juhtnõude alusel korralduse — pidada kinni lähimised vene väesad, kuna neilt tuli sõjariistad ära võtta. Panin maanteele poolteist kilomeetrit Tallinna poole valve välja.

Paar tundi hiljem teatas teel seisev valvur, et tema on pidanud kinni ühe vene väesalga. Ruttasin hohale. Lugesin vene ohvitserile ette vabariigi väljakuulutamise telegrammi ja nõudsin sõjariistade äraandmist. Ohvitser oli nõus, palus ainult ühe püssi endakaitseks alles jätta. Seda me lubasime. Andsin temale ühtlasi allkirja äravõetud kahekolme püssi kohta ja viisime püssid seepeale minu korterisse.

Hommikul helistati minule Amblast, et sealsed punased ähvardavad korraldada veresauna ja paluti abi. Saatsin ühe mehe omakaitse liikmeid kokku kutsuma. Veidi hiljem helistati Järva-Jaunist, õpetajamajast ja paluti samuti abi punaste vastu.

ERÜ Järva Ringkonnaamet viidi üle Tapale

ERÜ peajuhil korraldusel viidi ERÜ Järva Ringkonnaamet, mis senini asus Paides, Turg 10, üle Tapale, asukohaga Tapa Ühisgymnasia ruumes Esplanadi 2. Kõik asjaajamine ERÜ Järva Ringkonna juhi ja ringkonnaametiga toimub nüüdsest peale Tapa kaudu. Vajaliku informatsiooni andmiseks ja sidepidamiseks töötab Ringkonnaameti senises ruumes Paides korrapidajaametnik. Edaspidi

Noorte abitööteenistustlaste lõpp- pidu Valastis

Eeloleval laupäeval toimub Võhma Valla Valastis noorte abitööteenistustlaste korraldusel Valasti algkooli ruumes abitööteenistustlaste suve hooaja lõpp-pidu. Toimuva peo kavas on koorilaule, deklamatsioone ning noorte mängu. Peo algus on kell 20.00.

Saaremaa Põllumajandusliidu juhatajaks tegelik põllumees

Ühenduses Eesti Põllumajandusliidu ellukutsumiseks on nimetatud Saaremaa Põllumajandusliidu juhatajaks Johan Mäna, kes on tegelik põllumees ja taluomanik Valjala vallas.

Mehed tulid kokku. Lugesin neile ette vabariigi väljakuulutamise telegrammi ja jagasin veel püsse neile, kellel veel relvi ei olnud. Järsku kutsuti mind jälle telefoni juure. Räägiti Jänedast, et Ambla punastelt on tulnud Jänedast punastele käsk mind ja Friedrich Lubi kinni võtta — kas elavalt või surnult.

Otsustasime meestega, et enne kui läheme Amblasse, lööme punased Jänedalt välja. Võtsime jaama juurest puukaupmees Lungi ja veel kellegi teise mehe hobused — kokku viie reega, mehed asusid peale ja kihutasime umbelja Jänedast poole. Kuipalju täpselt mehi oli — seda enam ei mäleta. Aegviidus oli regeel umbes 20 meest, — peale omakaitse liikmete tulid mitmed mehed valmistatult kaasa ja teel kogus neid veel juure. Teiste hulgas hüppas reele Lungi sulane Matsberg, kes kuulus kohalike kehvikute hulka.

Kuna punased hiljem murdsid lahti mu kirjutustulaua ja viisid minema omakaitse nimestiku ühes mu kirjavahetuse ja vabariigi väljakuulutamise telegrammiga, olen märkinud kaasasõitjate nimed üles enda ja teiste mälestuse järgi.

Need oleksid: Gustav Kokaselt, Johannes Oder, Eduard Pill-Brumbuch, Robert Joosepson, telegrafist Johannes Thal, Robert Randmann, Hans Edalik, Friedrich Lubi, Oskar Rekka, Hans Rekka, Eduard Luuri, Kaarel Eichorn (tuli Jänedalt tagasi), Stanislav Eksta, Gustav Tiisman, Jakob Tomberg, Ants Tomberg, Eduard Kuuskmann, Robert Blokmann, Jaan Roosileht, August Matsberg ja Rudolf Koolmann.

Mõned mehed läksid teel tagasi, aga kes need just olid, ei mäleta. Jänedast mõisa lähedal pidasime silmapilgu nõu ja otsustasime siis joosta tormi.

Järgneb

toimub Paidesse erivolitusega ametniku määramine, kelle kaudu lahendatakse kõiki vajalikke asjaajamisi ja küsimusi. Paide ümbruskonna piirkondadele. Samuti jääb Paidesse osaline Ringkonnaameti ladu, et võimaldada Lõuna-Järvamaa abivajajate materjalset abistamist ning muude laoga seotud nõuete rahuldamist kohapeal.

Paide elanikearv kasvab

Vastavalt Paide linna aadressbüroo andmetele oli 1. oktoobriks Paides registreeritud kokku 2943 elanikku, millest arvust oli mehi 1179 ja naisi 1764, seega 585 naist enam.

Võrreldes toodud arve vastavate arvudega 1. septembrist, ilmneb mõõduvul kuul elanike arvu suurenemine 23 isiku võrra, kusjuures suurenemine on toimunud 4 mehe ja 19 naise arvel.

Kuressaare 4361 elanikku

Kuressaare aadressbüroo andmetel oli 1. oktoobril Kuressaare linnas 4361 elanikku, neist 1797 meest ja 2560 naist. Sellega naiste ülekaal 767.

das nad omavahel on maha teinud. Aga seismist ei ole. Seda ei luba põllumehe seis.

Ka elektrit on paljutud abiks. Kuid see ei taha linnast kuigi kaugele tulla. Tõrugu. On isekas asjamees, see „eleeker“. Ta on harjunud traatidel traavima, ilma selleta ei tee ta imetki. Pärts pime.

Neil päevil on vallalead valmis saanud normidega. Teadagi juba antud. Teravilla tuleb valla anda 1175 tonni, liha 295 tonni, on nõuvisid suurem kui mullu, siis oli 150 tonni. Põllukultuuri kohta on lihanorm nähtud 35 kg. Kartulnorm on see-est pisut kahanenud — 1200 tonni mulluse 1500 vastu. Raskusi on sellega täitmiseks, sest mugulad olid tänava kasvatav, ei annud välja.

Kuigi viljapeks on veel käimas kogu vallas, on normide katteks toodud juba kokku kenake hulk teravilla. 20. septembriks toime kiiruse korras ära antud viljakvantum 70 tuhanda kg-le. Selle eest on preemiaks välja jagatud 800 hüvituspunkti. Neid on saanud kõige nobedamad normitoojad. Kõige rohkem on punkte saanud vallas Hans Rull, samanimelise suurtauli omanik. Ta on toonud 11.835 kg vilja kokkuostupunkti ja saanud selle eest 120 punkti. Nii punktirikkad mehi vallas teisi ei ole, kuigi „punktipeal-seid“ mehi on veel teisi. Kokku on punktimehi 130, teised on veel silmata. Aga ega neidki jää päris ilma, sest aeg pole veel hilja.

Elanikke on vallas üle 5000. Suur pere Siia pole juure arvatud mesilaspered. Neid on vallas 512, neist tänavusi noorperesid 322. Neile noorperedele on vald jaganud talviseks maistuseks 375 kg suhkrut. Mesilasperede pidajaid on vallas 92, mesinikke nimelt. Meesakk aga pole tänavu olnud mesinikele meele järgi. Viimane suvi on võtnud mesilastel meekorjamise huvi. Meit on vähe. Ei saa igale mokamärdekski. Siis on käimas ka lehed langemas. Enne kui aiaäärse asuvad hanged, peab valla-

rahvas metsa minema. Mitte kõik. Ainult väljavõtted, need, kes metsamehe auväärset ametit väärivad, teised ärgu tulgu tuult tallama. Neid on valla peal arvatud 800 meest ja 700 naist, mitte tuuletallajaid, vaid ikka esimesi, ehtsaid metsamehi.

Nagu näha, on Särevere vald meeste poolest veel küllalt rikas. Või on vallalead kõik poisimehed ja hoiavad naispere poole, ei saada neid metsa tööle? Mis nad metsa lähevad, seda teavad kõik. Pole vist keegi nii võhik. Ainult normide suurus ehk ei teata. Aga needki teatakse: meestel 18 ja naistel 7 tööhüki. Siingi, nagu näha, on naistel teha üsna vähe.

Kogu vald peab välja käristama 19.600 ruumi, peale selle veel veotööd oma 39.800 rnm. väärtuses, mis teeb 40 rnm. ühe ree ja hobuse kohta. Jah, varsti algab metsa sõit, mida kaasa teevad vist kõik.

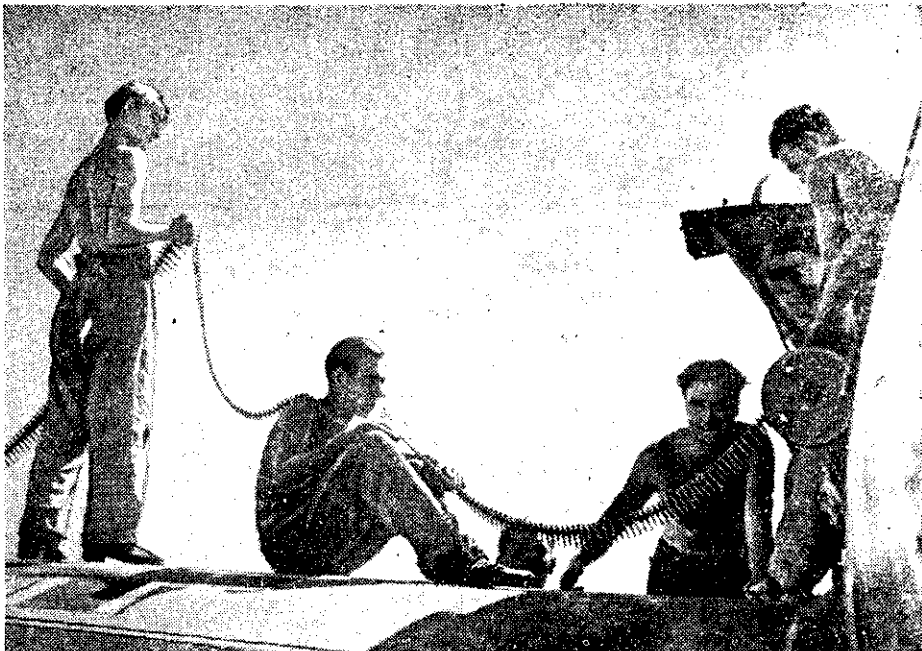
Vallal oli kevadel põllutöölistest suupruudjakk. Oli tõsine kartus, et tööga ei saada valmis. Jänni kippus see asi jääma välgise. Vallalead olid aga aegarad ja haara-sid asjast kinni. Kõik vabad töökäed, näe, suunati sinna, kuhu muidu poleks tahetud hääti minna. 400 inimest suunati taludesse tööle. Peale selle on saadud abi linnast. Kolme-päeva ja kuue-päeva töökohustuste näol. Ka noored abitööteenistustlased on annud oma osa. Vallavalitsuse andmetel on töökohustust täitmas vallas 394 koolinoort. Neile kõigile on antud selle eest töökohustuskalid. Võivad need ette näidata, kui koolijuke ei taha näiteks avaneda.

Sedaviisi on kõik tööd ja toimingud taludes jutti seatud, villi on varsti salves ja linnalegi on midagi talveks.

Eaikohal pole vald ainult sõjakahjude koorma kandmisel, vaid ka vilja ja muude normide andmisel. Järvamaal on Särevere see, kes sammub kõige ees.

Jah, ja Särevere vald pole mitte laita vald.

Naadipar.

Noored jahilendurid harjutavad tulistamist. Lennuvälja personal muretsseb laskemoona pardarelvade jaoks. (PK-sõjakirj. Seeger. Wb.)

Uusi filme Paide kinos

Pääsmete ettetellimine toimub nüüdsest alates ainult k.13 ja 15 vahel

Sügis saabumisele on alanud kinodes täishooaeg. Pärast päeva tuleb ekraanile üha uusi filme ning tuntuimad etendused kasvavad pidevalt. Kui aasta tagasi Eesti kinode ekraanidel linastusid filmid, millestest võrdlemisi suur protsent kuulus Saksa filmiproduktioonile varemasesse aastasse, linastus mõõduvul hooajal juba rida uudisfilme. Eelolev filmihooaeg töötab selles osas kujuneda veel tõhusamaks, kuna valgelina uudiseid on järgnemas õige ohtralt. Ka Paide kinopublikul on põhjust rõõmustuda, kuna valdav osa saabuvalt filmist kahtlematult linastuvad ka kohalikus kinos. Kuigi Paide kinos linastuvad filmide ulatuslikum nimistu pole veel teada, on siiski selgunud lähemal ajal ekraanile tulevad filmid. Nii linastub alates teisipäevast kohalikus kinos „Tobis“ filmiproduktioonis kriminaalõhkkonnaga film „Rittmeister Styxi lugu“, milline kõikjal saavutanud suure menu. Nimetatud filmile järgneb Paul Marini lavastuses Guisti Huberi uus film „Jenny ja härra frakis“, milles peale Gusti Huberi kaastegevad Johannes Heesters, Hilde Hildebrandt ja Paul Kemp. Rohkesti suuri näitlejaid haarab järgmisena linastuv film „Südamerööm — südamevalu“ (Herzensfreud — Herzensleid), milles esinevad Magda Schneider, Paul Hörbiger, Paul Klinger, Carola Höhn, Olly Holzmann, Hedwig Bleibtreu, Lucie Englisch ja Emil Rössler. Edasi näeme „Adler-Filmi“ toodangust tuntud lavastaja Jürgen v. Alteni lavastuses filmi „Tagasi elu“ (Roman eines Arztes), milles peaosades Albrecht Schoenhals, Geniella Horn ja Maria Aundergast. Viimatinimetule järgneb kohe „UFA“ levituses ja Georg Jacoby lavastuses „Kuum veri“, milles peaosalistena kaastegevad Marika Röck, Paul Kemp ja Hans Stüwe. Edasi võimaldub paidelehel näha „UFA“ filmi „Suvi, päike, Erika“ Karin Hardti ja Paul Klingeriga peaosades.

Merimees peab tormide ja külma puhul suurt lugu soojadest jalgedest ja teab, kui tähtis on varakult hoolitseda talviste jalanõude eest. (PK-sõjakirj. Triibes. Wb.)

Perekonnaseisuteateid Paidest

Paide linna perekonnaseisumeti registreeriti septembrikuul kestel 2 sündi, 2 abielumist ning 6 surmajuhtumit. Võrreldes eelast arve vastavate arvudega augustikuul, ilmneb septembrikuus sündide ja abielumiste osas tagasimine ning surmajuhtumite osas suurenemine. Kui augustikuus Paide perekonnaseisumeti registreeriti 5 sündi, vähenes see arv septembrikuus kahele. Samuti vähenes abielumiste arv septembrikuus ühe abielumise võrra. Surmajuhtumite osas ületavad septembrikuu surmad augustikuul omad 2 surmajuhtumit võrra.

Mõõduvul kuul sündisid Matti Müller ja Maret Lauri. Abielulust Enn Raun ja Benita Paluolug ning Edgar Tareste ja Hilda Peets. Manalase variesid Toomas Ollela, Jaan Paulo, Anna Ehrenverth, Anna Neller ja Miina Rubis.

Vodja arutab elektriküsimusi

Pühapäeval, 10. oktoobril toimub Vodja Elektriühistu ajutise juhatusel kokkukutsel Mäo riigimõisas Vodja Elektriühistu peakoosolek. Toimuva peakoosoleku päevakorras on ajutise elektrühistu juhatus aruanne, valimised põhikirja alusel, peakoosoleku instruksioone ja läbirääkimised. Peakoosolek on kokkukutsutud kell 10-eks.

Kuna kinopubliku arv viimasel ajal näitab pidevat suurenemist, mistõttu esineb raskusi pääsmete eelmüügi korraldamisel, siis olgu siinkohal kõikide kohalike austuste teenistujate tähelepanu juhitud asjaolule, et alates tänasest päevast toimub asutuste teenistujate telefoniteel pääsmete varumine iga päev kella 13—15-ni. Väljaspool nimetatud kellaaega telefoniteel ühelgi juhul pääsmeid ei varuta ning need tulevad soetada harilikus eelmüügi korras. Lisaks sellele olgu nende kinokülastajate tähelepanu, kes kinosse tolles võtavad kaasa lapsi, juhitud sellele, et lapsi ei lubataks filmi demonstreerimise ajal saalis ringi joosta, kuna sarnane teguviis häirib filmi jälgimist ning kutsub esile teiste kinohuviliste põhjendatud rahulolematuse. Kui sarnased nähted aga tulevikus korduvad, on kino juhtkond sunnitud noortel kinostendusest osavõtu keelama.

Virumaal said talud tagasi 500 talupidajat

Pühapäeval tähistati Virumaal lõikus-tänapühä vastavate jumalateenistustega ja aktus-koosolekute korraldamisega, et avaldada austust ja tunnustust põllumeestele, kes on tulnud selgi korral toime kõigi põllutöödega ja koristanud viljasaagi, millega kindlustavad eelolevaks aastaks linnarahvale igapäevase leiva. Siit puhul toimus neljas keskus talude tagasiandmine põllupidajatele, nimelt Viru-Roelas, Haljalas, Edisel ja Pada linnusel, kuhu olid kogunenud uute pärisperemeestena nii kohalikud kui ka teistest ümbruskonna valdades päritolevad põllupidajad. Kokku kuulus seekord tagasiandmisele ligikaudu 500 talu, mille omanikud olid suuremalt osalt kõik kohale ilmunud, et vastu võtta talude tagasiandmise ürikuid.

Talude tagasiandmist toimetas piirkonnakomissar Landrat Jenetzky, kuna sõnavõttudega esinesid Viru maavanem Nirk ja maavalitsuse põllumajandusosakonna juhataja Pajos.

A. Maalstein kettas 41,01 Selle tulemusega langes senine Järva rekord

Mõõduvul pühapäeval toimusid S-s „Järvapojad“ Paide osakonna korraldusel Paide staadionil kergejõustiku võistlused. Tähelestatud võistlused olid ettenähtud rahvuslike kergejõustikuvõistlusestena, millestest osavõttuks kutsed olid saadetud ka mitmele meie nimekamale kergejõustiklasele. Kuna aga välisvõistlejad jäid ilmumata, toimusid kohapealsete kergejõustiklaste osavõtul kergejõustikuvõistlused. Võistlustel saavutati üldiselt rahuldavaid tagajärgi, kusjuures kettahetkes püstitati uus Järva rekord. Uue rekordi tegi toime Järva mitmekülgsem sportlane August Maalstein, saavutades tagajärjeks 41,01 meetrit. Uus rekord on 36 sm võrra parem J. Pürni poolt 1923. a. püstitatud rekordist.

„Järvapojad“ avab raskejõustiku-hooaja Karedal

Eeloleval pühapäeval korraldab S-s „Järvapojad“ Kareda osakond Peetri rahvamajas S-s „Järvapojade“ raskejõustiku hooaja avavõistlused. Toimuva võistluste kavas on maadlus ning tõstmine. Lisaks sellele esineb samas peale võistlusi S-s „Järvapojad“ Paide osakonna meeskvarrett koosseisus J. Mälik, H. Seensalu, E. Kikk ja J. Jäätma. Võistluste algus on kell 19.00.

Saksa raamatutekink soome õpetlasele

Helsingist, 1. 10. Riigiteravhoiujuht dr. Conti annetas Saksa-Välismaa Raamatutevahetuse kaudu oma mõõduvuldaastase külasõidu tagajärele Soome — Helsingi ülikooli serobakterioloogia instituudi juhatajale professor Renkonenile suurema annetuse, mis koosneb saksa õpetlaste teostest. Eelkõige sisaldab raamatutevalik saksa tähtsamat pärvusuuriate töid, võimaldades professor Renkonenile, kes on sel alal sooritanud väärtuslikke uurimusi veregruppidest pärvuse üle, ulatuslikku süvenemist alanud soome teaduse kaastöö heaks pärvusuurimisel.

JÄRVA TEATAJA Nr. 115.

Neljapäeval, 7. oktoobril 1943. a. Lhk. 3

Vahelugemisi Särevere vallast

Mõõduvul sõjasündmused on tõstnud Särevere valla esikohale kogu maal. Enamkannatanud vallana. Sest ta omab enam ahervärsid, talude tuhaesemad ja põlenud külasid kui ükski teine vald. 70-el talundil on põlenud maha kõik hooned, 150-el osa. Kokku on vald kaotanud enam kui 400 hoonet ja ulualust. Ainult lagedad maalipidid on jäänud muutendamata, tuhavallid tuules keerlema.

Õnneks ei võta muid tuld. Ka kuival ajal mitte. Maata ei jäänud niiselt ükski, vahest ainult need, kellel enamlaste selle võtsid. Tuli ei võtnud kellelki. Põld jäi põlemata, karjamaad kasvama.

Aga nüüd on mõõda need sündmused. Elu kulgeb vallas varavalgest hüliseltunni töös ja hooles. Selles hooles uusi hoonedki on kerkimas, maju metsaservale ja karjalautu koplileeritakse. Põlenud külad pole enam tühjad. Peavari on paljudel jälle pea kohal ja elu läheb edasi mis mühib. Kellel pole midagi tehtud? Igai on midagi mõeldud. Mis imet seal ikka, kui tööle annad valu takka.

Avaramad ehitused aga ootavad. Ootavad rahulikke päevi. Neidki peaks taevast andma vihma ja pori sekka. Põllumees loodab, et rahuseemegi kord jälle lõanema hakkab ja täidab maailma vaka. Senika aga peab veel pingutama ja paluma sooje ilmu, et idamaine hästi edeneks.

Särevere vallas on lõikustööd tehtud ja kartulikujad kerkimas kirjule põllule. Peksumasinad on rõõmuga undamas, et küll nüüd saab jälle leivavilja, millega vastu võib võtta talve.

Et töö edeneks ja ääreni täituksid salved, selle eest on hoolit kandmas vallas 20 peksumasina. Kõik nad huugavad ja undavad nii, et ei anna õõselgi silmale und. Kes töötab puugaasiga, kes lokomobili abiga, kui-

Täidame oma kohust. . .

Algus 1. leheküljel

Rahvad, kes on usu kaotanud, need on kaotanud ka alati oma eetilise taseme. Nad on selle tagajärjel kaotanud oma kultuuri, vahvuse ja ühtekuuluvustunde, õigluse ja aususe mõistod, ja need Jumalata ja usuta rahvad on läinud hukka võitluses iseenda vastu anarhia ja õigluse üksteise tapmise.

Ainult kõrge eetilise tase on võimeline rahva hulgas säilitama rahvusluse, õiglast ühistunnet, ühistööd ja üksteise aitamist.

Ainult õiglustunne on see, mis tiivustab rahvast oma olemasolu eest võitlema ja kogu oma rahvuslikku jõudu pingutama, ja ainult need rahvad jõuavad võidule ja kõrgele kultuurilisele tasemele.

Seepärast peame me igatks ja iga rahvas olema teadlik, et meil on õigust loota ainult siis, kui meil on usku, et pärast seda, kui me õiglase meele ja suure õiglustunde olemasolevaid kõiki, mis meie kohuseks ja ülesandeks on, aitab ka Jumal meid ja annab meile tööle õnnistust.

Töö ja hooliga loome aluseid oma majanduslikule elule, tööst ja hoolist põllul ja põllumajanduses saame oma rahvale toitu. Tööst ja hoolist kõigil muudel aladel loome endale oma eluvõimalusteks eeldused. Üksmele ja võitlusega, ja nimelt vapra võitlusega, loome endale eluõiguse ja oma kodumaa.

Kui põld kutsab, siis teab iga põllumees, et ei tohi puududa. Kui põld kutsab, peab iga põllumees põllule minema ja täitma oma kohuse, siis võib ta lõikuse peale loota. See põllumees, kes siis põllule ei tule, kui põld kutsab, sellel ei ole midagi loota, sest põld kutsab ajal, siis, kui on tarvis. Inimene ei saa seda aega määrata.

Kui inimene sel ajal oma kohust ei täida, kui põld kutsab, siis on ta hiljaks jäänud, ja seda hilinemist ei tee siis enam ükski töö ega hool tase, sest külvata saab ainult külvamise ajal ja mitte hiljem. Lõigata saab ainult lõikuse ajal ja mitte varem.

Nii on ka kodumaaga. Kui kodumaa kutsab, iga mees peab siis tulema. Kui kodumaa kutsab võitluses, peab iga mees tulema, sest üksikule mehele ei ole antud selle üle otsustada, millal kodumaa kutsab, vaid selle üle otsustavad kodumaa ja ta inimesed. Kes hilja tuleb, sellel ei ole enam lootust olla, ja see rahvas, kes oma kodumaa kutsab hilja mõistab, et ei saa oma elu kindlustada ja endale õnnelikkust tulevikku loota.

Mitte kõik rahva liikmed ei ole põllumehed. See ei oleks ka õige, sest iga mehel on oma ülesanne ja iga rahva kodu-

maal on palju ülesandeid täita. Kuid iga põllumees oma rahva hulgast peab minema siis, kui põld kutsab. Siis on tal lootust lõigata, ja mitte ainult temal, vaid kogu rahval on lootust lõikusele. Nii on ka võitlusega. Mitte kõikide ülesandeks ei ole rindel võidelda. Rindel võitlema peavad võitlusvõimelised mehed. Ja kui kodumaa neid kutsab, siis peavad nad võitluses minema nii, nagu põllumees põllule. Nii nagu me hukka mõistame iga põllumehe, kes kevadel põllule ei lähe siis, kui põld kutsab, nii mõistame hukka iga mehe, kes ei lähe võitlusesse siis, kui kodumaa kutsab.

Eesti rahval on praegu üle elada raskeid sõjaaegu. Raskest aegadest aga peab iga mees seda enam oma kohust täitma. Seepärast tahan ma tänna, lõikuse tänapühäl, igale eesti põllumehele ütelda: täitke oma kohus, kui põld teid kutsab. Täitke oma kohus põllu vastu ja täitke oma kohus kodumaa vastu kõige südamestunustuse järgi nüüd, kus põld oma õnnistuse on saanud ja meie kodumaaale lõikuse annud.

Tahan tänna, lõikuspühäl, ütelda igale eestlasele, igale mehele ja igale naisele: täitke oma kohust igatks omal kohal, olgu see rindel või põllul, olgu see tööl või ametil, ainult siis saame oma kodumaaale loota õnnelikkust ja kindlat tulevikku.

Võitleme ja teeme tööd õig ära kõrval saksa sõduri ja saksa rahvaga, siis saame endale kindlustada oleviku ja võita tulevikku. Tahan tänna, lõikuspühäl, kõigile eesti meestele, eriti noortele meestele ütelda: täitke oma kohus kodumaa vastu, kui kodumaa teid kutsab! Ainult siis on meil õigust loota meie rahvale õnnelikkust tulevikku, ainult siis teame me, et me tulevikuski oma kodumaa saame külvata ja lõigata.

See noormees, kes end oma kohustest kodumaa vastu kõrval hoiab siis, kui kodumaa kutsab, on niisamuti üldise põlguse väärt kui põllumees, kes oma põllud sõditi jätab.

Ja nüüd, kõik eesti mehed ja eesti naised, astume üheskoos palvega Jumala ette ja töötame igatks oma kohust kodumaa vastu täita põllul, tööl ja rindel. Ja palume Jumala õnnistust oma kodumaaale, tööle ja rahvale, et kõik see, mida me tõsiselt meele ja ausa tahtega täidame ja võitleme, läheks korda. Nagu Jumal läbi meie rahva tuhandeastase ajaloo on õnnistust annud meie tööle ja meie võitlustele, nii täidame nüüdki igatks oma kohust ja palume ühiselt — su üle Jumal valvaku, mu kallis isamaa!

Saksa soomusväed liiguvad Itaalias. Elava hüüga jälgib võimsaid soomusmasinaid kohalik elanikkond. PK.-sõjakirj. Dick. Wb.)

Napoli hävingu tundidel

Tasu aastatepikkuse reetmise eest

PK. Ei ole mingi ime, et Napoli harrastas veel oma lõpliku hävingu tundidel reetmist. Reetmine oli siin kodus. See miljonitelin, mis kindlasti ei kehaista Itaaliat, mida fashism aastatekümnepikkuse vaevarikka tööga püüdis vabastada korruptsiooni ja logeelmise mülkast, langes sõja aastatel tagasi oma loomuliku element: ta tahis sõja arvel tõkestamatult ja hoolimatult teenida. Aastate kaupa saboteeris Napoli töusiklus mitte üksnes enda maa püha sõda, vaid ka oma liitlaste sõjapidamist. Raha eest oli siin igatks ootetav ja valmis alatuimaks reetmiseks.

Nii tuleb ka värskeimatele sündmustele, kommunistlik põbbil relvastatud mässule 28. septembri õhtul, vaadata selle linna iseloomu valguses. Kas Napoli oli üldse iseloomu? Saksa sõdurid, kes oma sõdul Euroopa lõunapoolseimale rindele peatus mõneks tunniks Napoli, rünnati juba raudteejaamas poisinõike poolt, kes püüdis lakkamatu kõnemeelina saatel pakkuda „kõike, mida üks inimene, liati veel sõdur, oskab soovida. Haisvatesse tagahoovidesse oli kuhjatud massiliselt kaupu, mis sõja tõttu allusid juba ammugi ratsioneerimisele. Hinnad, mida see põbbel nõudis, ületasid normaalse väärtuse 50-kordselt. Ja et kaubad olid seejuures sageli väärtusetu praht, see ei olnud meile juba seekord mingiks saladuseks. Nii langesid selle pettuse liimile ainult veel uustulnukad, keda varem ei olnud hoiatatud. Ei, tol Napoli ei olnud iseloomu. Tema hangeldajate hinged on nii räpased ja allakäänud, nagu ta tänavad, ja tundub õigla-

se saatusega, et sõda selle linna ära pühkis.

Napoli põbbel on enda üle ise kohut mõistnud. Kui kümned tuhanded nälgisid ja surid anglo-ameeriklaste pommitamise järele maalaustes urgastes, kui saksa ja itaalia komandod püüdsid abi tuua, isegi siis saboteeris linn seda abi ja sahkerdas maha tunnudud toiduainete hulga või hoidis neid kõrval, et ära oodata paremaid hindu. Posilippi villades priiskasid jõukad külluses. Seal pidutseti ja peeti orgiaid. Siitsiilia jutustas mulle üks saksa ohvitser: „Kord kutsuti mind ühe Napoli ohvitseri poolt sellisele peole. See oli mulle vastumeelt. See ohvitserideklakk oli veel uhke sellele, et ta kogu senise sõja oli veetnud Napoli, elades lõbutsedes ja pillerkaaritades. Kuna üks osa elanikkonnast nälgis ja armetult hukkus, spekulereis töusiklus, ja rikkad sahkerdasid miljoniliste varandustega.“

25. juulil nad juubeldasid, kuna lootsid fashismi kõrvaldamise järel teha veel paremat äri. 9. septembril tungiti saksa ohvitseridele ja sõduritele selja tagant kallale. Kui saksa sõjajõudude energilise sekkaöömisega peletisid väheste tundide jooksul laiali paistati, siis oli „Napoli fashistikum kui kunagi enne“ ja hirtvades näitasid alaealised meile musti sokke, et end sellega legitimeerida fashistideks.“

Kommunistlikud ninamehed püüdsid fashistikude kiidulaulude saatel rüüsta suuri sõjalisi ladusid, mida suured spekulandid olid aastate jooksul peitnud ja varjanud. Kui inglased olid

saksa Salerno-rinde tagasitõmbumise järele linnast ainult mõne kilomeetri kaugusel, kui Capri ette kogunesid anglo-ameerika ristlejad ja hävitajad, siis näitas Napoli taas oma tõelist päet. Maalaustest relvaladudest toodi välja kuulipildujad, karabiinid, käsigranaadid ja lõhkeained. Veel kord püüdis kommunistid rünnata magasin. Akendest, varemetest ja õhutõrjevarejendeist paiskus meile 28. septembri õhtul vastu ara põbbi tuld.

Ent Napoli kommunistid olid taas kord arvestanud valesti. Agendid, ked inglased olid õõsi kohale toimetanud, olid neile lubanud liiga palju. Kuna meie vägede taandumisliikumised. Vesuui jala lõuna pool Napoli moodu-kavakindalt, puhastasid meie julgustusüksused Napoli siselinna põhjalikult.

Anglo-ameeriklased võivad selle üle tõsta vihakisa, sest nad pettusid Napoli kommunistlikkude jõukude loogijõus. Vähesed saksa võitlusüksused surusid karmilt maha kommunistliku ülestõusu. Meie soomusluuremasinad tuhiasid läbi tänavate ja vallutasid ühe vastupanduvad toiduainete hulga või hoidis neid kõrval, et ära oodata paremaid hindu. Posilippi villades priiskasid jõukad külluses. Seal pidutseti ja peeti orgiaid. Siitsiilia jutustas mulle üks saksa ohvitser: „Kord kutsuti mind ühe Napoli ohvitseri poolt sellisele peole. See oli mulle vastumeelt. See ohvitserideklakk oli veel uhke sellele, et ta kogu senise sõja oli veetnud Napoli, elades lõbutsedes ja pillerkaaritades. Kuna üks osa elanikkonnast nälgis ja armetult hukkus, spekulereis töusiklus, ja rikkad sahkerdasid miljoniliste varandustega.“

Sõjakirjas. Günter Weber

Sõrve poolsaar tähistas vabanemispäeva

Pühapäeval pühitses Sõrve poolsaar kui Saaremaa viimane osa oma vabanemise teist aastapäeva. Suuremaid pidustusi sel puhul ei korraldatud, kuid vabastamispäeva tähistamine kujunes siiski väga südamelikuks. Kirikud, kus toimusid koos lõikustänapühaga päevakohased jumalateenistused, olid rahvast tulvil. Jumalateenistusel mälestati bolševike terrori ohvreid ja kodumaa vabastamise eest võitluses langenuid.

Muhus töötatakse taludes talgute korras

Muhus on tänava sügisel kogu saare ulatuses käimas eriti laenuatustik talgute korraldamine. Praegu toimuvad seal ühegaeselt kartulivõtmise, rehepeksu ja linatalgud. Tihiti ei mõdu päevagi, mil kuskil ei ole talgusid. Peamiselt toimuvad talgud küll laupäevadel, kuna siis on talgulistel, kellest enamiku moodustavad noored, rohkem vaba aega pärast talgute lõppu korraldatavale omavahelistele lõbustustele.

Pärnumaal said talud tagasi 50 põllupidajat

Pühapäeval toimus Abjas ja Kilingi-Nõmmes pidulikud aktused, kus repriatiseerimise korras anti talud tagasi tervele reale ümbruskonna hoolsamatele põllupidajatele. Talude tagasiantmist toimetas Viljandi-Pärnu piirkonnakomissar Bombe, kellega kaasas oli kohale sõitnud ka Pärnu-Viljandi prefekt Orgussaar, Pärnu abimaavanem Ollino ja teisi ametisikuid.

Abjas andis piirkonnakomissar repriatiseerimisürikud üle 23-le põllupidajale ja Kilingi-Nõmmes 27-le põllupidajale.

Pärnus anti suve jooksul 21.000 vanni

Eesti Kutekogude Pärnu kuurordivalitsuse supelasutused lõpetasid äsja oma tegevushooaja. Üldiselt kuju nes hooaeg väga elavaks. Hooaja kestel anti Pärnus üldse 21.135 vanni, sellest sõjaväele 10.492 ja tsiviilelanikkonnale 10.643. Kuna rahuaastatel anti Pärnus keskmiselt hooaja jooksul 16.000 vanni, siis ületati seega tänava seda tunduvalt.

Kaugel kodumaast õnnetu surma läbi lahkunud armast sõpra

Viktor Kerstna't

sünd. 19. V 1923, sura. 21. IX 1943.

mälestab

MAILILL

Mälestus sinust ei kustu iialgi.

MAJATEENIJAT vajatakse Järva-Jaani Kodumajanduskooli juhataja juurde. Tööle palkamine Paide Tööameti kaudu.

Paide Naiskutsekool vajab 2 KOOLITEENIJAT (soovitat abielupaar). Töölevõtmise Paide Tööameti kaudu. Lähisääkimisele tulla Paide, Tallinna t. 5.

Toimetuse kónetunnid igal tööpäeval kella 8—12, talitus avatud igal tööpäeval kella 8—17.30, laupäeval kella 8—13-ni. Kehtivad kuulutuste hinnad: O—nr. 1 ja R—nr. 1. Adressi muutmise 20 penni.

JÄRVA TEATAJA Nr. 115. Neljapäeval, 7. oktoobril 1943. a. Lhk. 4.

Jaapanlased ründasid vaenlase konvoid

Tokio st, 4. okt. (DNB). Üks riadestade kirjeldata pikemat lahingut vaenlase konvoiga 1. okt. Vella Lavella saare juures. Jaapani pommitajatest ja jahilennukitest koosnevad üksused ründasid vaenlase laeva ja uputasid ühe keskmise suurusega tank-laeva. Peale selle süüdati põlema üks ristleja ja vigastati kahte keskmise ja ühte väheemas suuruses transportlaeva. Konvoid julgestasid 45 vaenlase lennukit, milledest jaapani lennukid 10 alla tulistasid. Jaapanlased ise kaotasid 5 lennukit.

Jultunud rõõvimine Bangkokis Bangkokist, 1. 10. Neljapäeva hommikul toimus Bangkoki sõdalinnas jultunud rõõvimine. 2 politseivormi riietatud rõõvilt rüüsisid ühelt hiina kaupmehest 150.000 tsaiki väärtuses kallatolmu. Enne kui hiinlane sai osutada vastupanu, olid rõõvid kadunud.

RAADIO

NELJAPÄEV, 7. OKTOOBER 1943. 5.00 Saade saksa sõjaväele. 6.15 Päävauudised. 6.30 Hommikukontsert (Ülekanne) 7.00 Päävauudised saksa keeles. 7.15 Rõõmus algus (Mug ja hpl.) 8.30 Põllumeeste: Soopinna ettevalmistusest harimisele (Tartu Ülikooli maaparanduse ja sookultuuri prof. Leo Rinne). 8.45 Päävauudised. 9.00 Päävauudised saksa keeles. 9.10 Landesdienst Ostland 9.25 Saatepaus. 11.30 Hoogsalt ja lõbusalt (Ringhäälingu tantsukapeli, juh. VI. Sapošnin). 12.15 Päävauudised. 12.30 Päävauudised saksa keeles. 12.45 Lõunamuusika (Ringhäälingu tantsukapeli. VI. Sapošnin juhatusel ja hpl.) 14.00 Päävauudised saksa keeles. 14.20 Kirevaid helisid (Ülek. Münchenist). 15.00 Muusika kõigile (Ülek. Berliinist). 16.00 Muusika pärastlõunaks. (hpl.) 16.45 Päävauudised. 17.00 Päävauudised ja saatkava ülevaade saksa keeles. 17.10 Solistid: tünd (hpl.) 18.00 Muusikale: „Lugu Armist ja rotist“, Marta Sillaotsa lastejutuke. 18.15 Tantsivad sõrmed (hpl.) 18.30 Aja kaja ja saatkava ülevaade. 19.00 Muusika (Ülek.) 19.15 Rindereportaaž (Ülek., saksa keeles). 19.30 Muusika (Ülek.) 19.45 Poliitiline loeng (Ülek., saksa k.) 20.00 Päävauudised saksa keeles 20.15 Saksa sõduri tund (Eriaade eesti vabatahtlikele). 21.00 Päävauudised. Ainult Tartu. 21.15 Õhtumuusika (hpl.) 22.00 Päävauudised saksa keeles. Järgnevalt saatelõpp.

REEDE, 8. OKTOOBER 1943.

5.00 Saade saksa sõjaväele. 6.15 Päävauudised. 6.30 Hommikukontsert (Ülek.) 7.00 Päävauudised saksa keeles. 7.15 Homikumuusika (Ülek. Münchenist). 8.30 Homikuharidus: „Kannatus teeb rahvad suureks.“ 8.45 Päävauudised. 9.00 Päävauudised saksa keeles. 9.10 Landesdienst Ostland 9.52 Saatepaus. 11.30 Rõõmsas tojus (hpl.) 12.15 Päävauudised. 12.30 Päävauudised saksa keeles. 12.45 Lõunamuusika (Ühe kaitepaataloni puhkpilliorkester ja hpl.) Saate kannab üle ka Riia saatja. 14.00 Päävauudised saksa keeles. 14.20 Ajaviitaks (Ülek. Böömi saatjast ja Königsbergist). 15.30 Kanneld helisid (Ülek. Breslaust). 16.00 Muusika pärastlõunaks (Fanni ja Viksine, laul ja Riia ringhäälingu ajaviitoorkester Fritz Diederichi juhatusel). Ülekanne Riist. 16.45 Päävauudised. 17.00 Päävauudised ja saatkava ülevaade saksa keeles. 17.10 Igale midagi (hpl.) 18.00 Georg Schulz-Betram, kirjanik ja eesti rahvapärja uurija (Dr. W. Maurach, saksa keeles). 18.15 Will Glahe orkester mängib (hpl.) 18.30 Aja kaja ja saatkava ülevaade. 19.00 Ringhäälingu erikontsert. Kaast: Jenny Siimon, alt, Carmen Prii-Berendsen, viiul, Zella Ühe-Aumera, viiul, Karin Prii-Raudsepp, August Karjane, isello ja Ringhäälingu suur orkester juh. O. Roote, E. Kalami ja R. Tui. („Estonia kontsertsaalist). 20.00 Päävauudised saksa keeles. 21.00 Päävauudised. Ainult Tartu. 21.15 Rõõmus päevalõpp (hpl.) 22.00 Päävauudised saksa keeles. Järgnevalt saatelõpp.

USA riigivõlg 161 miljardit dollarit

Bern, 2. 10 (DNB). Nagu Washingtonist teatatakse, lõppes Ühendriikide eelarve-aasta esimene veerand 30. septembril, kusjuures selle aja jooksul üksi on sõjakuludeks üle 20 miljardi dollari arva tarvitatud. Riigivõlg on 161 miljardit dollarit.

Saksa Punase Risti president Genfis

Genfi st, (DNB). Saksa Punase Risti president, jänvää kindral ja NSKK obergruppenführer Coburgi hertsogi külastas Saksa Punase Risti välismaameti juhi, generaalihaupführer Hartmanni saatel Punase Risti rahvusvahelise komitee presidenti prof. M. Huberti Genfis. Külaskäik oli ühtlasi seotud rahvusvahelise komitee mitmesuguste eriorganisatsioonide, tööga sõjavangide, tsiviilinterneeritud ja tsiviilelanikkonnab abistamise alal. Saksa Punase Risti president väljendas uuesti oma tänu üldisest usaldusest kantud rahvusvahelise komitee erakordsete saavutuste puhul.

AMETLIKUD TEATED

MÄÄRUS

Eesti Kindralkomissari-piirkonnas Ida-maala Riigikomissariaadis raua ja terase majandamise määruse teostamiseks

TARBERAUMÄÄRUS

29. septembrist 1943.

Ida-ala Riigikomissariaadis raua ja terase majandamise määruse 6. oktoobrist 1942 (VBIRKO. lk. 83; AB. l. Reval lk. 285) redaktsioonis, § 2 teise (2) lõike alusel määrati:

§ 1 Tarberaud käesoleva määruse mõttes on raua- ja terasetooted, mida on tarvitatud või mis ilmastikumõjutuste tõttu või muudel põhjustel ei ole enam uueväärtuslikud või mis lammutamistest saadakse ja mida nustraua aseinana võib kasutada, jaotatud rööbasteks (raudteematerjal), lattrauaks (latte-teras), kaasa arvatud teljed, vormiraud (vormiteeras), torud, masinad ja masinaosad, peenraua- ja poolvabrikadid.

§ 2 Tarberauda võib iga tarbija kaalus kuni 10 kg vabalt omandada.

§ 3

Tarbijad, kellele rauaostuõigus korrahoiu vajadusteks on üle kantud Kindralkomissari või töndusliku majanduse päeva organisatsiooni poolt, peavad üle 10 kg tarberaua ostmisel üle kandma kaubandusfirmale rauaostuõigusi ainult 60% ulatuses tarberaua kaalust.

§ 4 Tarbijad, kelle raustarvidus ühegi asutuse poolt ei kaeta ja kel ei ole seesugust jooksuvat, tönduslikku majandust, saavad tarberauda üle 10 kg tarberauakauplastest ilma rauaostuõiguse ülekandmiseta Kindralkomissari või tema poolt volitatud asutuste poolt rahuldatud vabakaandmistootluse alusel.

§ 5 Tarbijad võivad tarberauda osta ainult tarberauakauplastest. Tarberaua ostmine vahenditult tootmiskohast on keelatud.

§ 6 Käesolev määrus jõustub 1. okt. 1943. Tallinnas, 29. septembril 1943. a.

Kindralkomissar Tallinnas eest Hohenlohe.

Kiriklikke teateid

Järva-Jaani kirik. Pühapäeval, 10. okt. kell 11 homm. sügisene surnuaiapäeva esimesel surnuaial. Lauluühed. Jutlustab Järva-Madise koguduse õpetaja E. Paldra. Kell 13.00 koguduse toas noorte piiblitund, peab õp. E. Paldra.

TEADAANNE

Järvamaal võtavad haiguskindlustatud vastu järgmised arstid, eriarstid, arstid-hambaarstid ja ämmaemandid.

Üldpraktika alal haiguskindlustatud vastuvõtivate arstide nimestik.

Jrk. nr.	Nimi	Ala	Vastuvõtukohat	Vastuvõtu aeg kl
1.	Liblik, Elmar	praktiseeriv arst	Paide, Turg 17, tel. 142	9—10 ja 15—16
2.	Lääts, Jaan	— — —	Paide, Pikk t. 2 tel. 37	9—12
3.	Naaris, Peeter	— — —	Paide, Tiigi t. 7 tel. 13	8—10
4.	Rebane, Ella	laste- ja sisehaigused	Paide, Pikk t. 2, tel. 140	16—18
5.	Tõnurist, Elmar	praktiseeriv arst	Emade ja Laste Nõuandla	
6.	Sauga, Meta	— — —	Paide, Pärnu t. 40 tel. 98	10—12
7.	Tuulna, Elmar	— — —	Türi, Paide t. 24 tel. 23	9—13 ja 15—17
8.	Vannak, Heinrich	— — —	Türi, Viljandi t. 7 tel. 70	12—13
9.	Kibbermann, Viktor	— — —	Türi, S. Pärnu t. 17	9—13
10.	Raska, August	— — —	Tapa, raudt. maja 15 tel. 9	kokkuleppel
11.	Allpere, Kaljo	— — —	Tapa, Niguli 20-a tel. 33	9—12.30
12.	Haldre, Elmar	— — —	Aegviidu, Kastani 13	9—13
13.	Indus, Artur	— — —	Rakke al., tel. Rakke 17	9—13
14.	Karsanov, Mihail	— — —	Kalepi as., tel. Aravete 21-b	9—14
15.	Kleis, Marie	— — —	Esna al., tel. Kareda 9	9—14
16.	Kreedeman, Edgar	— — —	Käru al., Aia t. 12 tel. Käru 8	9—13
17.	Männik, Arnold	— — —	Koeru al., tel. Koeru 11	9—13
18.	Riiv, Jaan	— — —	Järva-Jaani al., tel. J-Jaani 25	9—13
19.	Sork, Rudolf	— — —	Tamsalu al., Ambla al., tel. Ambla 18	9—13 10—14

Eriarstide nimestik

1. Braun, Johannes	haavahaiguste eriarst	Paide, Järva Maahalg., tel. 14	11—12
2. Pärn, Karl	naistehaiguste eriarst	Paide, Pikk t. 2 tel. 42	16—18
3. Thomson, Ferdinand	sisehaiguste eriarst	Paide, Pikk t. 2 tel. 134	9—10 ja 16—18

Haiguskindlustatud vastuvõtivate arstide-hambaarstide nimestik

1. Jänes, Karin	—	Paide, Tallinna t. 13	10—12
2. Joakimov-Küppar, Serafima	—	Tapa, Esplanaadi 3	10—12

Ämmaemandate nimestik

1. Indreko, Viida	—	Paide, Kaida t. 7	vastuvõtt vajaduse järele
2. Marks, Linda	—	Türi, Raudtee t. 3	—
3. Ajasta, Rosalie	—	Tapa, Jaani t.	—
4. Vannas, Liisa	—	Tapa, Esplanaadi t. 12	—
5. Dubrovsky, Elisabeth	—	Ambla al., Pikk t. 28	—
6. Jõe, Anna	—	Koeru al., Rakke t. 4	—
7. Krusberg, Alide	—	Rakke alevik	—
8. Kurtna, Tamara	—	Tamsalu alevik	—
9. Kõo, Hilda	—	Järva-Jaani, Pikk t. 28	—
10. Loo, Alma	—	Käru al., Jaama t. 40	—
11. Veilika, Ella	—	Aegviidu, Pärnu t. 15.	—

Märkus: Kindlustatud abistamist teostavad esikorras üldpraktikaga arstid. Eriarstid võtavad kindlustatud vastu ainult raviva arsti saatkirjaga, välja arvatud juhud, kus haiguse iseloom viibimatult ravi või abistamist nõuab, nagu sünnitus, verejooks, raske-makujulone haav jne. Sellistel juhtudel võtavad eriarstid haiguskindlustatud või nende perekonnaliikmeid otseselt vastu s. o. ilma üldpraktikaga arsti saatkirjata.

Kui kindlustatu saadetakse raviva arsti poolt eriarsti juure ravi jatkamiseks, kindlustatu: 1) saab ravivalt arstilt saatkirja, 2) nõuab saatkirja esitades Haiguskindlustus-asutuse maksukohalt (käitis, asutus, maal — vallavalitsus) uue haigustõhiku ja 3) esitab selle ühes raviva arsti saatkir